ч. 132 (14.030). Львів, середа 22. травня 1935. Rocztowa opłata opłacono ryczałtem. Рік LVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. — Конто почт. щадн. 504-060, 143.322. — Адреса для телеграм: „Діло", Львів. — Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. — Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол., Чвертьрічно 15·00 „, Піврічно 30·00 „, Річно 60·00 „. ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Чехословаччині 30 ч. к. — в усіх прочих краях по 7·50 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. — В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ. — ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Скликання надзвичайної соймової сесії.

Конституційна група ББ відновила працю над проєктом виборчої реформи, перервану з причини похорону марш. Пілсудського. Праця буде скінчена мабуть до кінця тижня, а **скликання сойму на надзвичайну сесію послідує коло 25. ц. м.**

Зачувати, що урядовий проєкт буде прийнятий без змін і що після ухвалення виборчої ординації сойм і сенат будуть розвязані і розписані нові вибори.

Маніфестаційна димісія польського уряду.

Заява премієра Славека, що підкреслює авторитет влади президента.

В понеділок 20. ц. м. відбулося засідання кабінетової ради, після якого зараз розійшлись у Варшаві поголоски, що супроти смерти марш. Пілсудського, яка витворила нову ситуацію, рада міністрів рішила податися до димісії. Ці поголоски скріпив факт, що того самого дня президент прийняв премієра на довшій авдієнції. Після повороту з Замку премієр Славек склав заяву, що дійсно він віддав до розпорядження президента цілий уряд, кермуючись мотивом, що „в цій ситуації п. президент повинен мати незвязану ніякими оглядами змогу прийняти постанову щодо осіб, яким хотів би поручити керму уряду". Однак президент димісії не прийняв і тому „підпорядковуючися волі п. президента та в оперті на його довіря, уряд піднімає дальше працю і виконає свій обовязок". Дальше премієр Славек висловлює переконання, що „те зіспоєння (думки довкола справ держави) найде свій вислів у щоденній праці всіх, і що завдяки цьому залишену нам у спадщині Йосифом Пілсудським силу і повагу держави, зможемо втримати і дальше підсилювати власним зусиллям".

(Як виходить пречисто з тієї маніфестаційної димісії уряду та заяви премієра Славека, уряд негайно старається підкреслювати авторитет влади президента і довіря президента, як джерело урядової влади. Пригадуємо, що ми відразу заповідали акцію перекидання авторитету маршала Пілсудського на президента, як джерело влади, а далі — голову уряду та генерального інспектора армії).

НЕВЖЕ АТЕНТАТ НА СТАЛІНА?

Катастрофа велитенського совітського літака „Максим Горкій" викликала в большевицьких урядових колах величезне враження. В леті, що скінчився так трагічно, мав, кажуть, брати участь також Сталін з кількома високими достойниками, м. і. й Ворошиловом. Щойно кілька годин перед стартом змінено програму і участь Сталіна відпала. Загально думають, що „Максим Горкій" став **жертвою атентату, спрямованого проти Сталіна.**

В неділю відбулося надзвичайне засідання ради народніх комісарів та екзекутивного комітету комуністичної партії. На засіданні переведено подрібний дослід зібраних досі вислідів у звязку з катастрофою.

По селах убивають комуністів у СССР.

МОСКВА, 21. 5. ПАТ. Совітські джерела щораз частіше повідомляють про акти селянського терору проти просовітських елементів на селі. Терор цей переводять в правила дуже жорстоко. Між ін. коло Мілюсинська на Сибірі чотирьох членів колективу вбило кореспондента сільської газети, розбивши йому голову камінням. Правдоподібно була це пімста за обвинувачення голови колективу у грошевій дефравдації. В окрузі Винниця опікунка сироти, піонірки вбила її пятнацятьма ударами ножа й топора. Вбивницю і всю її рідню та православного священика арештували. В околиці Ростова над Доном приголомшили ударом у голову пляшкою членицю товариства молодих комуністів, а потім її залупила члениця хліборобського колективу, з походження багата селянка.

ЯК ЗА ПАНЩИЗНЯНИХ ЧАСІВ.

Большевики запрягають селян до плугів.

(РО). Як зовсім легковажать життям людей большевики, вказує випадок, який пригадує відомий уже факт кормлення поросят грудьми селянки-колгоспниці. І так в одним колхозі горківського краю при оранні поля, яке лежало облогом, запрягли до плуга вісьмох селян колхозників, бо наставник признав, що ця оранка за тяжка для коней. Районові організації та управа колхозу дивилися байдуже на цілоденну оранку облогу людьми. Тепер ініціятора цієї оранки колхозника Конова арештували під закидом, що він „кулак".

Мін. Ляваль вдоволений своєю поїздкою.

ПАРИЖ, 21. 5. ПАТ. Вчора вернувся з Кракова до Парижа мін. Ляваль. Міністер заявив представникам преси, що його подорож випала знаменито. Як представника Франції його приймали щиро, іноді навіть дуже зворушливо. Міністер може заявити, що завдяки дуже важним розмовам, які він відбув, міжнародня ситуація значно змінилася. Ще цього самого дня міністер Ляваль складе звіт зі своєї поїздки до Польщі і Совітів президентові республіки Лєбренові та премієрові Фляндenові.

Жахлива залізнича катастрофа.

БУЕНОС АЙРЕС, 21. 5. ПАТ. Біля місцевости Інжиніеро Якобачі прийшло до вибуху у залізничім вагоні, в якім везли більшу скількість вибухових матеріялів. Пятьох робітників згинуло на місці, шістьох важко ранених.

Державний переворот комуністів у Португалії.

ЛЬОНДОН, 21. 5. ПАТ. Згідно з повідомленням з Лісабони минулої ночі кружляли поголоски про вдатливий комуністичний переворот у Лісабоні. В ріжних місцях міста стоїть на поготівлі поліція та військо зі скорострілами. Португальський кабінет радив цілу ніч в одним військовім будинку. Багато осіб арештували й уряд каже, що опанував заворушення.

ЛІСАБОНА, 21. 5. ПАТ. Вчора вечером відбулося засідання ради міністрів, на якім рішено оголосити гостре поготівля поліції, республиканської ґвардії і маринарки, побоюючись заворушень комуністів. У Лісабоні спокій.

Зміна адреси 1 зол. Можна пересилати почтовими марками.

Ревеляції з нашого минулого

п. н.

Сторінки з мого життя

Д-ра ЕВГЕНА ОЛЕСНИЦЬКОГО

можна дістати у Видавничій Спілці „Діло".

Ціна зол. 1·90, порто 30 сот.

Вибори в Чехословаччині.

Львів, 21. травня 1935.

В минулу неділю відбулися вибори до законодатних установ Чехословаччини, якими з ріжних причин, про які була вже в „Ділі" мова, зацікавився ширший політичний світ. При тих виборах вибрано згідно з законом 300 послів і 150 сенаторів, що репрезентують кільканацять політичних партій і груп народів: чеського, німецького, словацького, мадярського, українського, польського й жидівського.

В хвилині, коли пишемо ці рядки, маємо під руками неурядові дані, оголошені у Празі в понеділок пізно вечір. Ті дані такі: чеські аграрії здобули 45 мандатів (стратили 1); чеські соц. демократи — 38 (страт. 2); чеські нац. соціялісти — 28 (страт. 5); чеська народня партія (католики) — 22 (страт. 3); чеська партія живностенців (дрібні промисловці, купці і ремісники) — 17 (зискали 5); Народне Обєднання (Крамаржівці, Ліга Стржібного і „руська автономна партія" д-ра Феніцика) — 17 (страт. 1); фашисти д-ра Гайди — 6 (в 1929 р. їх не було); словацька нар. партія о. Глінки разом з нац. слов. автономістами, Автономним Земледільським Союзом (Куртяка) і поляками — 22 (зискали 3); судето-німецька партія Конрада Генляйна — 44; німецькі соц. демократи — 11 (стратили 10); нім. християнсько-суспільна нар. партія — 6 (страт. 8); німецькі аграрії Bund der Landwirte) — 5 (страт. 11); мадярські партії — 9 (передше також 9); комуністи — 30 (зискали 2). Не виключене, що в остаточному урядовому висліді зайдуть ще якісь дрібні зміни.

Коли приглянутися ближче цим виборчим вислідам, то хоч недільні вибори не принесли якихсь рішальних змін в укладі політичних сил чсл. держави, то проте мова цих виборчих цифр дуже цікава і вказує на поважний зворот у настроях народніх мас серед двох головних народів Чехословаччини: чехів і німців. Та зміна настроїв народньої маси повинна зазначити на укладі політичних сил чсл. республики вже в найближчому будучому.

Найбільшою несподіванкою цих виборів є без сумніву величезний успіх партії „чеського Гітлера" Конрада Генляйна, б. учителя гімнастики, що створив перед двома роками політичну групу на зразок національно-соціялістичної партії в Німеччині, на яку зібрав тепер більше як дві третих усіх німецьких голосів. Судето-німецька партія Генляйна матиме в чсл. парляменті 44 послів і є тепер не тільки найсильнішою німецькою партією в Чехословаччині, але й другою з черги в цілій державі.

Таким робом скінчилась би під цим оглядом гегемонія чсл. аграріїв, які врештою тісно співпрацювали з ідентичною німецькою партією (Bund der Landwirte). Одначе через те, що не можна рахувати на участь Конрада Генляйна в уряді, його успіх мабуть не змінить провідної ролі аграріїв у будучій урядовій коаліції. Всеж таки та сильна група представників

німецької опозиції, якої програмою є переловсім автономія судетських німців, буде в чсл. парлям'нті дуже небажаним чинником для уряду.

З чеських опозиційних партій найбільший приріст голосів виказує група купців і промисловців, яку правдоподібно запросять до участи в коаліції і яка ті запросини прийме. Національні демократи Крамаржа, злучені з Лігою посла Стрибрного і дрібною групою т. зв. національного фронту та з групою нашого ренегата д-ра Фенцика на Закарпатті, нотують величезний успіх тільки у Празі; на провінції мають вони подекуди і поважні страти, так, що в загальному стратили один мандат.

З чеських коаліційних груп аграрії, можна сказати, зберегли свій стан посідання, бо стратили тільки 1 мандат. Дещо більше стратили такі партії, як чсл. народня партія (католики), соціяльні демократи і національні соціялісти (партія Кльофача-Бенеша). Найприкрішу поразку потерпіли нац. соціялісти у Празі. А що вони саме в столиці були досі найсильнішою партією і делегували свого представника на становище президента міста, то ця їх поразка може мати для них уже небавком неприємні наслідки.

Щодо німецьких партій, то з уваги на величезну перемогу Конрада Генляйна, потерпіли вони всі, зокрема ті, що співпрацювали в урядовій коаліції та мали своїх міністрів у кабінеті. Як після цього уложаться відносини в німецькому таборі та які висновки поробить уряд з того пересунення сил серед своїх німецьких громадян, небавком побачимо.

Окрема згадка належиться комуністам, які мали одну спільну лісту в цілій державі і здобули 30 мандатів, замість дотеперішних 28. Значить: зросли і комуністи...

Щодо опозиційної словацької народньої партії о. Глінки, то вона теж зросла з 19 на 22 мандати. Але цей зріст пояснюється тим, що та партія йшла тепер до виборів у спілці зі словацькою національною партією Разуса, з Автономним Землеробським Союзом на Закарпатті та з шлеськими поляками.

Мадяри, як виходить, зберегли свій стан посідання. Жиди, що при попередніх виборах (27. жовтня 1929) ішли у спільній лісті з поляками, голосували тепер на соціял-демократичну лісту, щоб запевнити собі своє національне представництво.

Як випали вибори для українців Закарпаття, ще не знаємо. Знаємо тільки, що там потерпіла велику поразку партія чеських аграріїв, яка має там, як відомо, ввесь адміністраційний апарат у своїх руках. Страти виказують там також інші урядові партії (в середньому до 25 відс. голосів). Зате зискали багато комуністи, що зросли подекуди на 100 відс., та „карпаторусскі націоналісти". В загальному на 9 мандатів із Закарпаття ледви два припали партіям коаліційним. Ця обставина відсуне безперечно знову на дальший час реалізацію автономії, бож уряд не передасть там влади партіям опозиційним, що тяготіють або до Москви, або до Ужгороду. Тому, що обі українські кандидати стояли на лістах коаліційних партій, вибір їх залежний від того, чи ті партії здобули на Закарпатті потрібну до вибору посла (ок. 25.000) скількість голосів.

—o—

Спроба регабілітації II. Інтернаціоналу.

Про т. зв. плян де Мана, що має встановити у Бельгії соціялістичний лад і владу.

Брюсель, травень 1935.

З приходом кризи бельгійський робітник щораз більше тратив працю, бо всюди витискає його чужинецький елемент, що працює за меншу заплату і є більше продуктивний. Спершу безробіттям мало хто цікавився: було богате Конґо і хто хотів жити та не находив засобів до життя на рідній землі, то виїздив і шукав щастя в гарячому підсонні бельгійської колонії, матеріяльно піддержуваній урядом. Однак з часом нужда у промислі і хліборобстві, серед робітників і селян стала першою проблемою Бельгії.

У такій ситуації бельгійська соціялістична партія збирає сили, щоби запобігти лихові і рятувати престіж партії в очах її членів-робітників. Партія находить одного чоловіка, що разом з 22 комісіями підіймається виробити економічний плян праці.

Хтож такий цей автор? Про Анрі де Мана тепер говорить ввесь господарський світ. Він займає тепер чільне становище теоретика в соціялістичній партії і є міністром публичних робіт у трипартійному уряді Ван Зеланда.

Перед війною його знали як одного з найкращих пробоєвиків своєї партії, підчас війни був на фронті і став „навіть" патріотом. Мабуть під впливом зросту воєнного бельгійського патріотизму, де Ман перевірює в течії свій марксистський світогляд, стаючи вчителем своєрідної соціялістичної школи. Вся його праця, якій посвячується, як професор університету у Франкфурті з одною відповіддю на матеріялізм Маркса. Націонал-соціялістичний переворот у Німеччині позбавив його катедри і змусив до повороту до Бельгії. Та побут у Німеччині полишив на ньому деякі познаки. Він там бачив духове перерodження німецької психіки і як професор соціольоґ мав більше зрозуміння до ходу подій. Бачив він, каже де Ман, „початок одної еволюції" і бачив також, що сила нац.-соц. руху не була защеплена згори, бо його зародки були в сірій масі.

На рідному ґрунті творить свій плян, який соц. партія Бельгії прийняла на Різдвяному з'їзді 1933. р., делеґатами, що репрезентували 568.451 голосів. У тому пляні де Ман зірвав з традиційною, марксівською „боротьбою кляс" і запросив до співпраці не лише своїх партійних однодумців-робітників, але також середняків, міщан, дрібну буржуазію а також робітників зсиндикованих в католицькій орґанізації.

У самих початках він був прямолінійний, не хотів ніякої підтримки і казав, що вони можуть співпрацювати з урядом, коли плян буде інтеґрально принятий. А проте сьогодні соціялістична партія і творець пляну де Ман співпрацює з теперішнім урядом, який того пляну не признав пляном офіціяльним.

Але в краю агітація за пляном дуже метка. Віча й мітінґи на денному порядку. Мури міст обліплені щораз новими афішами з гаслами: „Плян при владі". „Вся влада плянові". „Нічого як тільки плян". „Рівність через плян"! „Гнучкість" тактики де Мана доходить до того, що він переконує католиків про потребу співпраці над реалізацією пляну, бо — мовляв — бельгійські соціялісти „нічого іншого не хотять, робити, як тільки ввести в життя економічні і соціяльні директиви, подані в папських енциклах"! Але поруч із тим соціялісти з урядового бльоку грозять революцією, якщо їх „плян" не буде реалізований леґально, законами...

Щож уявляє собою сам той „плян де Мана"?

ГЕРМАН ШТЕР.

ҐОНТАР.

— Мені ні, правду кажеш, чоловіче, — сказав горячо Кронер і скоро підвівся. — Мені ніколи, буду берегтися і заздалегідь подумаю про себе, не так, як ти. І так довго, як можу ще вдержати плуг, ніколи не дам його зі своїх рук. — — Га! тепер ще сам собі чоловік кладе хліб у рот, як голоден, стільки, скільки хоче. Але потім мусить звикати з чужої руки їсти, як собака.

— Правду кажеш, — правду — правду — правду...

Говорячи це, старий миттю зірвався на ноги, начеб той гострим ножем діткнувся його глибокої рани.

Вдарив тяжко кулаком в груди й крикнув перший раз з розпукою в голосі „правда!". Потім його голос ставав чимраз слабший аж зовсім загас і старий дивився безрадно перед себе.

— ...Все, все, правда — почав на ново — зі серця вибрав ти мені це, що говориш. Але, мій любий, як тобі в час найгарячішої праці згине кінь від пари, тоді мов мряка розпливається вся відвага, так розпливається — — га, й що далі?

— Ну, Тоне, тоді треба знову зібратися.

— Але як?...

Мужик замовк і подивився збентежено на нього.

Однак Франц нагло розгорячився, начеб випив сильної горівки, вхопив ґонту й зломив її в руках на двоє.

— Ну, й кажеш, що ти слабий уже! — відповів Кронер на допитливий погляд старого з неприхованим подивом.

Мов ганчірка була глуха відповідь. — Бачиш, можу розбити рукою камінь на порох, але життя, життя — ах, життя — коли хтось життя втратив, тоді знає, що це таке.

— Тоне, до чорта, Тоне, ти починаєш божеволіти, або ти вже збожеволів. Кидаєшся, як скажений, і ти життя втратив? — Тоне! — Тоне!

— Втратив! — так є, а не інакше; нічо на це не можу тобі порадити. Зі смертю Марії — —

— Сонце світило скісно в кімнату, коли я збудився. В хаті було тихо. Лише млин на дворі вже туркотів.

— Га, Тоне, думаю собі, гарні речі! Ясний білий день, а жінка спить ще! Я обернувся й поглянув на неї. Спала, як камінь. Думаю собі, певно в ночі слаба була, бо дуже щось бліда. В стайні відзивалася корова; одна, потім друга. Вже поголодніли. Тепер вона зірветься, як опарена! І я вже наперед засміявся, які вона великі очі зробить, коли побачить, що заспала й що я вже встав. Бо я скоро піднявся з постелі й затягнувши одну штанку на ногу, станув коло неї. Й вдержуючи віддих: — — — тепер! — тепер! — тепер! Корови знову почали ревіти.

— Вона не рухалася.

— Враз пробігли мене дрижаки й мов тисячу мурашок дійшло до серця так, що воно на хвилину стануло й не знає, чи має далі бити, чи тріснути...

І мені здавалося, що я став зімнятою папіркою, порожнім горіхом.

— Жінко!

— Я не міг інакше; я мусів закликати.

— Ах, як це звучало: наче би хтось геть здалека кликав помочі: глухо, слабо, тремтяче.

— Але, коли я сказав це слово, мій страх став горою; я знав вже все й я вмер.

— Однак у моїх грудях щось запекло й поволі зачало підноситися, щось зі самого нутра, звідки девятої шкіри.

— Станули в горлі. Я міг ковтати, скільки хочу, не йшло ні вперед ані взад.

— Нагло мені стало все байдужим.

— Жінко!

— Я діткнувся її чола... як камінь у ночі.

— Я вийшов тупо з хати.

— На дворі відчинив рот і тоді те гаряче, що сторчало в горлі, стало віддихом й вийшло звернене назверх.

— Бачиш чоловіче, це було моє життя.

— Серце вернулось, але порожне; думка також, але зимна.

— Головний ремінь тріс у машині, але я ще того не знав, моє тіло було тою машиною, якій не стало рушійної сили життя.

— Я орав. Сіяв. Копав. Жав жито. І мені здавалося, начеб я цього не робив, ні, тільки хтось інший, чужий, зовсім мені байдужий.

— Щойно з літами, тепер буде їх уже сім, тепер, є вже, здається, трохи інакше. Тепер відчуваю своє нещастя щораз більше, й знаю, чому я раніше сіяв і що це старість. Однак тоді, коли я не тямився, тоді зробив я дурницю... — Він урвав і стояв тихо, мов закамянілий.

— Добраніч чоловіче!

На силу Кронер відірвав свої очі від пропасті, яку мабуть бачив, і простяг до сусіда тремтячу руку.

— Добраніч, Тоне! — Кронер вхопив руку старого й сильно стиснув. — Але, ти маєш чейже дитину!

— Параньку? — Ах, Боже!

Він крикнув це голосом, придавленим з болю. Але як запримітив, що збентежений Кронер слухає його зі здивуванням, додав скоро переляканий: — Дитину, так, так. Дівча сестри моєї жінки, Параньку Ульріх; о, добра дитина, добра, добра, її чоловік також, о. Ульріх, той під...ну, так, так...

Це мало звучати переконливо, однак біль кричав з тих слів, що їх тремтячими устами говорив старий. (Д. б.)

До Впов. Передплатників

Складанки П. К. О.

помаранчевого коліру

розсилаємо з нинішнім числом, якими просимо надсилати передплату на червень.

Висилка передплати цими чеками вільна від почт. оплати.

АДМІНІСТРАЦІЯ.

...він ділиться головно на дві частини. Перша, це реформа економічно-суспільна, друга політична. В ній автор передбачує можливости і засоби здобути владу на основах демократії і парляментарних інституцій. Щодо економ. частини, то автор і тов. резервують собі 5 літ (пятилітка) на виконання пляну. В цьому часі хотять старатися збільшити консумцію: у перших трьох роках на 50 прц., а на 100 прц. в пяти.

Економічне життя ділять вони на дві частини: націоналізований (удержавлений) сектор, що вводить націоналізацію кредиту і головних галузей промислу та сектор приватний.

Отже сильно знаціоналізовані банки, якими буде шілдуватися держава, мають допомогти в економічному відродженню. Провід займе один інститут державного кредиту. Тому, що бельгійський промисл терпить через брак кредиту і втрату закордонного експорту „плявісти" гадають заступити заграничні ринки внутрішнім, збільшити консумцію і продукцію, а через те й зменшити безробіття.

Для виконання цієї точки потрібно капіталів, на які держава наложить тверду руку і в разі спротивів чи потреби може перевести вивласнення всього, „що було би потрібне", а все це держава робила би „для загального добра". Однак тут приходить питання, чи так знаціоналізовані банки а також і держава зможуть дати належну ґарантію вкладчикам? В противному разі всі приватні вклади з браку ґарантії ще раз відплинуть і тоді прийде хіба нова інфляція з остаточним загиренням вартости гроша.

Враз з націоналізацією банків йде націоналізація головних галузей промислу, що продукують сировці і енерґетичні засоби. На боці має іствувати приватний сектор, який обхопить все економічне життя, що не входить в першу частину. Засада приватної власности остається і торговля матиме вільну конкуренцію. Держава має теж підтримувати розвиток ініціятиви і винаходів. Ощадности останують ненарушені. Рятунком для експорту має стати м. ін. признання Совітів і зносини з ними. Соціяльні реформи, шкільництво, гігієна, будова дешевих домів, нові шляхи і т. д. — це все наче декоративний додаток до „пляну".

На перший погляд цей плян дуже гарний, а проте при ближчому розгляді він виглядає не так блискуче. Передовсім щодо безробіття, то відомо, що корінь лиха лежить в міжнародній конюнктурі і легковажити її, це значить обманювати самого себе. Знову, для творення нових варстатів праці треба капіталу. Деж його взяти. Ввести націоналізацію банків і промислу? Нема сумніву, що тоді приватна ініціятива підупаде, щось як у Совітському Союзі. З приходом до влади соціялістів щезне теж свобода школи, за яку теж сильно побивалася католицька партія при кінці минулого століття. Ясно теж, що відклик до папських енциклік, це демаґоґія, бо ніяка енцикліка не поручала чейже католикам допомагати соціялістам брати у свої руки керму державного життя!

Нема теж сумніву, що II. Інтернаціонал пробує на бельгійському експериментіреституватя свій престіж. Не дурно голова II. Інтернаціоналу — бельгієць Вандервельде — пропаґує плян де Мана тє отверто — разом з іншими соц. лідерами — вбачає у ньому шлях до влади у Бельгії і шлях до повного здійснення соціялістичних ідей, — хоч в тому пляні змодифікованих.

З другого боку з гострою критикою того пляну виступають і деякі соціялісти, вірні на 200 відс. доктринам Маркса. Нпр. вже провалився той плян рішуче у Швайцарії. Тому згори можна передбачити повну невдачу тих реґабілітаційних спроб соціялізму у Бельгії. Бельгія не вступить на шлях вивласнення і міжнародньої господарської ізоляції, напевне теж не схоче докотитись до стану того „добробуту", в якому живуть комуністичні Совіти!

М-р. Б Казимира.

Жалібні дні на Волині.

(З приводу смерти марш. Йос. Пілсудського).

I.

Порівнюючи ґазетні звістки з днів від 12. до 18. травня з ріжних місцевостей Польщі, можна ствердити, що жалібні урочистости на Волині мали подекуди відмінний характер. Пояснюється це в деякій мірі тим, що 80 відс. населення Волині складають т. зв. „національні меншини". Тому, мабуть, цим маніфестаціям надано виховавчого характеру й притягнено до них у міру можливости людей всіх національностей.

На надачу жалібній маніфестації на Волині саме такого характеру вплинули мабуть і настрої, викликані вісткою про смерть Йос. Пілсудського. Настрої ріжноманітні. Але основною рисою їх було: „Що буде далі?" Це питання чулося серед людей ріжних національностей, суспільних верств, становищ. Хтось навіть пускав чутки про ріжні зміни як на верхах, так і тут на місці. І то, як про вже доконані.

Місцеві соціялістичні угрупування на чолі з ППС. від участи в маніфестації стримались. До українських мас з дальших сіл, з огляду на короткий час і швидкий розвиток подій, розпорядки не встигали докотитися. Отже всі урочистости зосередилися в містах і містечках за винятком деяких пунктів, де в суботу 18. 5. були зібрані члени громадських та волосних рад: улаштовано панахиди, відчитано урочисте приречення і т. д.

II.

По містах скрізь урочистости відбувалися по одному пляну: на домах замаяли державні прапори, перевязані чорною матерією; на стінах появилися масово клепсидри ріжних установ і організацій мовами польською, українською, російською й жидівською; почалися приготування до жалібного походу 15. 5.

В Луцьку перед воєвідством був виставлений портрет Й. Пілсудського (в повітових містах біля старость) і перед портретом відбувся похід населення. В цьому поході в Луцьку взяло участь кільканацять тисяч осіб: ледви чи не все польське населення міста й околиць, маси жидів і групи інших національностей. На хідниках не вільно було стояти, як також іти хідниками.

Підчас переходу біля портрету відчитували приречення і деякі організації при цьому піднесили пальці вгору як на присягу. Після походу до пізного вечора й цілий день 16. 5. відбувалося у воєвідському уряді підписування тексту приречення. Віддача підписів відбувалася в особливій обстанові: притемнене світло, тиша, на столі дві запалені свічки. Особливо масово підписували жиди, при чому приводили з собою навіть маленьких дітей. Таке саме відбирання обітниці відбувалося й у повітових містах і т. д. Текст приречення такий:

„Akt ślubowania. My, obywatele Rzeczypospolitej Polskiej, synowie Ziemi Wołyńskiej wszystkich wyznań i narodowości, w najgłębszej żałobie po zgonie Pierwszego Marszałka Polski Józefa Piłsudskiego, ślubujemy na honor i wielkość Polski, że wcielać będziemy wskazania Wodza Narodu, który ofiarą całego życia Swego, mocą niezłomnej woli i ducha Państwo wskrzesił, dał Rzeczypospolitej siłę i drogi przyszłości wytyczył.

„Ślubujemy zmarłemu Józefowi Piłsudskiemu, Wielkiemu Synowi Ojczyzny i naszej ziemi kresowej, że tutaj na Wołyniu utrwalać będziemy wielkość i potęgę Rzeczypospolitej przez codzienną, ofiarną pracę dla Państwa, podjętą wspólnie we wzajemnem poszanowaniu i braterskiem współdziałaniu obywaleli wszystkich wyznań i narodowości.

„Ślubujemy gotowość do największych ofiar w obronie Państwa, wierność ideom Józefa Piłsudskiego, oraz stwierdzamy, że Jego jest pszyszłość Jego za grobem, jak za życia — Zwycięstwo".

Дня 15. 5. панахиду в луцькому соборі відправив еписк. Полікарп в асисті місцевого духовенства. Був це перший випадок, коли урядники й ґімназисти та інші учні й учителі росіяни вислухали терпеливо богослуження українською мовою.

Треба завважити, що надиво відозва президента й усі відозви комітету й президента міста були видані лише в одній польській мові, хоч у Галичині відозва президента була розліплена також в українській мові, а на Волині казалося нераз про взаємне пошанування мови.

В суботу, 18. 5. відбулася для православних учнів панахида в соборі, для решти українського населення — у братській церкві. 4 радієві голосники на головній Ягайлонській вулиці передавали дзвони, богослуження й звуки інших моментів із Кракова.

Тої самої суботи деинде українські селяни були зібрані до своїх церков на панахиду.

М. М.

Відгук смерти марш. Пілсудського у Женеві.

Жалібне засідання надзвичайної сесії Ради Ліґи Націй.

Надзвичайна сесія Ради Ліґи Націй, яка в понеділок 20. ц. м. розпочала свої наради, вшанувала на першому засіданні в урочистий спосіб память маршала Пілсудського.

Іронія долі схотіла, що головує на цій сесії свіжо-спечений „пацифіст" і антиревізіоніст **Літвінов**, який з обовязку мусів виголосити перший жалібну промову. Літвінов сказав таке:

„Відкриваю надзвичайну сесію Зборів Ліґи Націй під знаком жалоби. Держава, що сусідує з моїм краєм, втратила людину, якої могутня індивідуальність є звязана нерозривно з історією воскресення Польщі і розвитку її прилюдного життя від моменту віздискання самостійницької екзистенції. Маршал Пілсудський присвятив ціле своє життя справі відродження Польщі і приніс цій справі найбільші жертви. Заслужено признано його національним героєм. Від початку нового буття Польщі аж до своєї смерти маршал Пілсудський кермував долею свого краю, який сконсолідував. Завдяки його зусиллям Польща займає в родині народів належне їй місце і тішиться загальною пошаною. Жалібні маніфестації останніх днів доказали, як високо маршала Пілсудського любив його нарід, що йому він допоміг визволитися зпід чужого ярма та який найшов в ньому свого вожда і будівничого. Не забуваю, що Польща підписала під правлінням марш. Пілсудського з урядом, який репрезентую, пакт неаґресії, що творить один з вуґольних каменів мира і безпеки, яку хоче кроче запевнити Европі в нинішньому критичному часі. Складаючи щиру почесть памяті того великого державного мужа, ділимо з польським народом його жалобу. Збори Ліґи Націй зволять напевне просити польську делеґацію, щоби передала урядові Польщі вислови глибокого співчуття".

Потім забрав голос представник Франції **Массілі**, який м. і. покликався на вислів президента Мосціцького на краківському похороні: „...Ти воскресив у нас віру в наші власні сили..." „Делеґуючи — казав делеґат Франції — на похоронну урочистість свого міністра закордонних справ та славного, оточеного пошаною героя великої війни, Франція дала яскравий вислів почуттю симпатії для союзницького краю. Я вважав своїм обовязком висловити ще раз свої почування у цьому гурті".

Представник Великої Британії **мін. Іден** заявив: „Я хотів би висловити глибоке співчуття, яке відчуває в цій важкій хвилині англійський нарід для польського народу. Маршал Йосиф Пілсудський був великим державним діячем, національним героєм, леґендарною постаттю. Характеризувала його хоробрість та незалежність. Його вплив на історію Польщі був рішаючий. З гордістю буду згадувати недавні хвилини, в яких судилося мені розмовляти з ним наприкінці його життя. Сучасна Польща тратить в маршалі Пілсудському свого найбільшого мужа. Віддаючи честь його памяті, запевнюю польський нарід про симпатії мого краю".

У тому самому тоні промовляв з черги представник Італії **бар. Альоізі**, який закінчив таким зворотом: „...Італійський нарід, який найвищою пошаною оточує героїв і мучеників свого відродження, може краще від інших народів оцінити геройську величину творця нової Польщі".

Після того промовляли представники: Еспанії, Угорщини, Портуґалії, Арґентини, Туреччини, Фінляндії і Румунії (в імені Малої Антанти) та Латвії.

На внесок голови збори вшанували память маршала хвилиною мовчанки.

Постійний представник Польщі при Лізі Націй мін. Комарніцький відповідав всім промовцям і дякував їм в імені польського народу й уряду. Зазначив також, що одною з великих думок маршала було поглибити міжнародню співпрацю, оперту на справедливому признанні прав кожного народу і що Польща надалі йтиме дорогою, яку вказав покійник, маючи своїм ідеалом мир і приязнь всіх народів.

Розмова з Маршалом.

Спомин д-ра Степана Федака про авдієнцію у 1921 році у Начальника Держави марш. Й. Пілсудського.

Від літа 1914 р., коли ще австрійські власти арештували багато українців під притокою, що це симпатики московські, я опікувався політичними вязнями. Коли московські війська зайняли Львів, арештовано багато наших визначніших людей, які у Львові лишилися, і я знов опікувався тими вязнями, за що мені ген. Половцев (заступник губернатора) при одній нагоді навіть подякував.

Коли мене з іншими українськими громадянами вивезли до російської неволі, я продовжував і там ту опіку, м. і. над тими, що були у Києві, але без засобів до життя, — та зокрема над тими, яких вивезли на Сибір. Коли я був у генерал-губернатора гр. Ігнатієва з проханням на дозвіл на Службу Божу і панахиду у греко-кат. обряді за покійного Костя Паньківського, то при тій нагоді гр. Ігнатієв висловився з признанням про опіку над виселенцями.

Коли владу на нашій території перейняла Польща та багато наших людей опинилося по вязницях і таборах, я особисто і як голова створеного тоді Українського Горожанського Комітету опікувався тими нещасними одиницями та інтервеніював дуже часто у краевого делеґата п. Галецького, якого я знав особисто ще з Відня. (З того приводу мав я тоді навіть від деяких наших людей неприємности).

Крім вязниць, головні табори для інтернованих українців були у Вадовичах і на Домбю під Краковом і там стрічав я у своїй діяльности найбільші перепони.

Тоді самі поляки звернули мені увагу, що я повинен звернутися в цій справі впрост до Начальника Держави пок. марш. Пілсудського. Я поїхав до Варшави і звернувся до бл. п. д-ра Стечковського, тодішнього міністра скарбу, б. директора Банку Краевого, де я довший час був урядуючим віцепрезидентом Надзірної Ради. Д-р Стечковський з цілою готовістю обіцяв подбати за авдієнцію у марш. Пілсудського.

На другий день запросив мене до себе п. Цар (тодішній шеф цивільної канцелярії), щоби довідатися, про що я хочу говорити з марш. Пілсудським. Розмова трівала довший час і коли п. Цар висував політичні моменти, я з місця йому заявив, що в повітиці не беру активної участи.

Два дні пізніше я був на авдієнції у марш. Пілсудського.

Авдієнція трівала буквально кілька годин. Розмова була ведена в дуже приязнім, не офіціяльнім тоні. Маршал випитував мене про ріжні наші установи і взагалі про наше життя, при чому сам багато говорив і виявляв куди більшу знайомість наших відносин, ніж це здебільша буває серед чільних польських громадян. Потім почав говорити про політичні справи, зокрема про пок. Петлюру, при чому я зауважив, що мій син служив в армії У. Н. Р. та був приділений до охорони Головного Отамана. Дуже багато говорив маршал про похід на Київ і закінчив розмову тими словами:

„Jestem przekonany, że tylko ścisły związek między wolną Polską i wolną Ukrainą może zapewnić pokój na wschodzie i pomyślny rozwój obydwu bratnich narodów.

Ja z mej strony starałem się doprowadzić do tego, ale wskazówka na zegarze historji stanęła pięć minut przed dwunastą, i godzina dwunasta, godzina Waszej wolności jeszcze nie wybiła, — ale mam nadzieję, że to wkrótce nastąpi, czego Wam od serca życzę".

На самім відході додав ще:

„Gdyby Pan kiedykolwiek coś we własnej sprawie albo w publicznych sprawach potrzebował, może się Pan zawsze do mnie śmiało zwrócić".

Авдієнція та мала місце на кілька тижнів перед атентатом мого сина. Для характеристики пок. маршала мушу додати, що в часі процесу сина і тов. пок. марш. Пілсудський, переслуханий як свідок, сказав таке:

„Wykluczam, aby syn Fedaka do mnie strzelał".

Той вислів покривався зрештою з обороною сина, котрий подав, що не стріляв на пок. маршала, а лиш на воеводу, бажаючи запротестувати проти введення цивільної адміністрації перед рішенням Ради Амбасадорів і як добрий стрілець ніяк не міг поцілити маршала, що сидів разом з воеводою в авті.

Після авдієнції був я в відділі військового міністерства і там дістав я офіціяльні письма, що уможливили мені відвідини інтернованих у Вадовичах і на Домбю та арештованих у вязниці в Віснічу.

Д-р Степан Федак.

Слідами перших славян.

Нові археольогічні відкриття на нашій землі.

Українська археольогія не змогла ще досі встановити бодай приблизно часу такої важної події, як першої появи наших славянських предків на західних українських землях. Із доісторичних культур приписувала вона їм давніше високо розвинену мальовану кераміку енеолітичної та ранньої бронзової доби, опісля висоцьку культуру старшої залізної доби з рації її ґенетичних звязків із лужицькою культурою, одначе обі ці теорії лишилися дальше тільки теоріями і не найшли для себе ніякої підтримки у нових, післявоєнних розкопах.

Мальовану кераміку виводять тепер загально з карпатської кітловини, її прегарну орнаментику кладуть навіть у тісний звязок із Малою Азією, Елямом (В. Щербаківський), що одно й друге лежить далеко поза границями України, цієї майже загально вже признаної правітчини славян, а знов славянськість лужицької культури як головної (побіч трацької культури) компонентки культури висоцької тратить між самими славянськими археольогами чимраз більше своїх приклонників. Крім того між наймолодшими залишками висоцької культури з останніх віків до Хр. і княжою добою нема ніякого розвоєвого переходу, який виповнював би собою добу римських впливів і мандрівок народів та зраджував чимнебудь своє славянське походження. Із старшої римської доби є в нас культура липицька, безсумнівно дацька (М. Смішко) та вандальська (ґерманська). З молодшої її фази та з початку доби мандрівок народів були досі тільки сліди культури готів.

На той самий час, якщо не скорше, мусіли припасти початки великої експансії славян на захід, але в тому саме велика загадка, невирішена ще засаднича проблема української археольогії, що хоч два-три віки пізніше усі наші західні землі (може крім Закарпаття) рішучо мусіли вже бути залиті хвилями великого славянського моря, то з останніх віків, що безпосередньо попереджували цей час, нема ще досі жадних певних слідів славян у нас. А чейже це не могло статися так нагло, славянська експансія на наші землі мусіла відбуватися поволі вже у римській добі (I—IV ст.).

Що так воно справді мусіло бути, на це вказує вислід останніх археольогічних розкопів на великому шляху народів, що йшов від надчорноморських, колись грецьких, пізніше римських кольоній горі Дністром та Прутом у Східню Галичину.

Під кінець минувшого року пощастило мені відкрити, а отсе недавними розкопами дальше прослідити нову культуру на території надвірнянського повіту, яка виказує вже досить виразні, хоча ще в суміш з чужими етнічними елементами виступаючі найстарші сліди славянської культури, головно у кераміці та похоронному звичаю. Це тілопальні пізноримські могили, прослідженні мною покищо у Перерїслі, Цуцилові й Грабівци, що їх майже рівночасно відкрив доц. Т. Суліміроький у Коломийщині (Дебеславці, Корнич, Семиківці).

Похоронний обряд у них виказує багато дрібних відхилень, але назагал даються відмітити два головні способи поховань. В одному випадку небіжчика палили на іншому місці, а на іншому його хоронили: копали невелику гробову яму, ставили туди попільницю з частиною кісток, що влізлося до неї, решту їх клали побіч попільниці, відтак засипували гріб, розкладали над ним великий вогонь та справляли похоронну тризну, після чого вкидали побиті горщики з їжі у попелище та сипали на ньому досить велику могилу. У другому випадку небіжчика хоронили таки на місці спалення, або таки порозсипувані прикидували після тризни землею.

Інвентар обох типів могил дуже убогий: попільниця, черепя посуду з тризни, спалені кістки, між ними часом кусок сгнил звишеного кістяного гребеня або якоїсь бронзової дрібної прикраси, раз стоплений скляний пугар — ось і все добро, що його можна добути з такої могили.

Кераміка є всуміш точена на ганчарському колі та ліплена вільноруч і якраз у цій другій є виразні прототипи найстаршої знаної досі славянської кераміки з малих тілопальних могилок Моравії та Словаччини VIII—IX ст. До цих чехословацьких могилок навязує і також убогий інвентар наших покутських могил та в першу чергу їхній могильний насип, у римській добі у нас досі незнаний. Словом, перед нами по всякій правдоподібности найстарші сліди славян у Галичині, при чому отвертим лишається ще питання цілого етнічного складу цього пізно-римського населення Покуття. Ближчі досліди над добутою з могил керамікою викажуть у ній може пережитки форм липицького (ранне-римського) типу, а тоді треба буде числитися евентуально із сильною дацькою домішкою людности наших нововідкритих могил.

Із звідомлень, які часто приходять до Музею НТШ як централі археольогічних дослідів виходить, що є ще дуже багато непрослідженних памяток старовини по всіх закутках Галичини. Сотні могил із ріжних часів та десятки городищ чекають ще своєї черги, щоби розкрити своє нутро та видати на денне світло часто дуже цікаві, а нераз, як наш примір вказує, і зовсім несподівані памятки давно минулих часів.

Давніше на все це не звертали багато уваги, але останніми часами зросло зацікавлення до рідної старовини. За почином свідоміщих одиниць зачинається систематичне прослідживання окремих місцевостей, а навіть цілих повітів. Початок зробила Надвірнянщина. Другим відрадним явищем є видатна поміч при цьому зі сторони не лиш одиниць, але й кооператив та читалень, справою цікавляться тепер уже й селяни та мають для неї велике зрозуміння. З уваги на те систематичні археольогічні досліди виходять у нас поволі на добру дорогу.

Ярослав Пастернак.

Над чим радить Ліґа Націй.

ЖЕНЕВА, 21. 5. ПАТ. На пополудневім засіданні збору Ліґи вибрали нового предсідника Васконсельоса. На деннім порядку є важніших справ є спір за Ґран-Чако, італійсько-абісинський конфлікт, граничний спір між Іраном та Іраком, справа грецької меншини в Альбанії та справи звязані з конституцією Данціґу й управнень високого комісара Ліґи.

Дополудня радила Рада Ліґи під проводом Літвінова. Між ін. прийняли звіт мін. Комарницького в справі анкети про компензаційні і розрахункові умови та звіт у справі праць економічного комітету. Дискусію над цим оставнім звітом будуть продовжувати.

Нині відбувалися теж закулісові розмови у італ.-абісинських справах. Мін. Іден переговорював з Алісієм Масілієм та делеґатом Абісинії. Розмови не дали висліду. Ситуацію вважають за дуже поважну. Здогадуються, що тієї справи не вияснять перед середою, т. зн. заки мін. Лаваль не приїде до Женеви.

Важне для кандидатів на учителів-специялістів.

Серед українського учительства є дуже мало специялістів (-ок) для окремих фахових предметів, напр. для ручних робіт, домашнього господарства і т. п., що в останніх часах набирає особливого значіння у виховній шкільній праці.

Тому слід звернути увагу на такі школи:

1) *Державний Інститут Ручних Робіт* у Варшаві, вул. Ґурчевська 8. Наука в тому шкільному заведенні триває два роки. На перший рік науки приймають кандидатів і кандидаток, що скінчили середню школу (гімназію або учит. семинарію). Зголошуватися до Інституту до 1. червня. До прохання треба долучити: метрику уродження, 3 світлини, життєпис, свідоцтво зрілости або посвідку, що в червні п. р. здає матуру, власноручний рисунок з натури і орнаментаційну композицію в довільній техніці — олівцем, аквареллю і т. п. та свідоцтво лікарське.

Вступний іспит 24. червня (оплата 20 зол.) з рисунків, малярства і технічної справности (виконання предмету з тектури, дерева, шкла і т. п.).

На перший курс приймають жінок і мужчин, на другий курс тільки мужчин. На другий курс приймають тих кандидатів, що скінчили вищий курс (відділ робіт і рисунків), або, що мають 3 роки академії мистецтва.

2) *Державна Семинарія Учительок Господарства* у Варшаві, вул. Нововейська 43.

Наука триває три роки. До цієї школи приймають кандидаток у літах 17—21, по скінченні найменше 6 кляс гімназії або середньої фахової школи за вступним іспитом. Кандидатки, що мають свідоцтво зрілости, можуть бути приняті на перший рік без вступного іспиту, або й на другий рік за іспитом з І. курсу.

Прохання на приняття треба внести до кінця травня, долучаючи: метрику уродження, власноручно написаний життєпис, шкільне свідоцтво і свідоцтво щіплення віспи. Вступні іспити відбуваються в червні. Перед іспитом треба перейти оглядини шкільного лікаря.

Крім цієї школи істнують ще Семинарії Учительок Господарства в Кракові, вул. Сирокомлі 21. і в Язловці к. Бучача (польський монастир).

3) *Державний Учительський Інститут*, Варшава, Алеє Уяздовске 20.

Це шкільне заведення призначене для учителів і учительок шкіл народніх або спеціяльних, що скінчили студії найпізніше в 1931. р. і викажуться знанням одної з чужих мов (німецька, французька, англійська).

4) *Державний Інститут Педагогіки Спеціяльної* у Варшаві, Алеє Уяздовске 20.

Умовини приняття: учительські кваліфікації, найбільше 35 літ життя і добра опінія. Ця школа призначена для учителів (-льок) спеціяльних шкіл (для анормальних дітей: глухонімих, сліпих, умово упосліджених і морально занедбаних)

УКРАЇНСЬКА ПОРАДНЯ ДЛЯ ВИБОРУ ЗВАННЯ ПРИ Р. Ш. У ЛЬВОВІ

Одна сторінка нашої визвольної війни.

З НОВИХ КНИЖОК.

О. Доценко: ЗИМОВИЙ ПОХІД Армії Української Народньої Республики. Праці Українського Наукового Інституту. Варшава, 1935, ст. 152+240.)

Книжка про шість місяців боротьби, коли рішалась доля Української Народньої Республики і з нею — самостійности нашої держави. Шість місяців повних геройських поривів, сміливих, очайдушних плянів, великого масового зриву і — помилок, щодо яких ще десятками літ сваритисьмуть історики цієї доби. Саме тоді, коли великі союзні держави рішали про нашу долю на підставі дійсних сил на полі битви, на наших землях пересувався невпинно фронт. Війна — „реґулярна" стара війна, перемішана вже з революцією. Нагадувала ця війна в деодному ще XIX. вік; недурно жартували, що наше військо нагадувало ручну гармонію, яку можна було по вподобі розтягати і складати. А революційні події не нагадували ніяких війн; ішли проти себе не тільки народи, державний апарат і збунтована селянська маса, але і ріжні ідеольоґії, що інакше розуміли „нарід", „державу" та „масу".

Воювали ми, водночас орґанізуючи армію, державний апарат і національну свідомість серед мас; воюючи мусіли майже на самому фронті складати кабінети, вибирати міністрів, призначати дипльоматів і орієнтуватись серед хаосу, в якому один сильніший поклик мав часто більшу силу, ніж тверезе слово досвідченого політика.

Той страшний „Зимовий похід", що мав на меті закріпити за собою рідну територію зі столицею, розгортався під знаком таких переломових подій як перехід галицької армії на бік Денікіна, численні зради отаманів, що переходили на бік большевиків, нескоординовані селянські повстання і похід польської армії з українською на Київ. Три ріжні орієнтації на фронті та запіллі; фронт і запілля хвилювались і заломлювались у ріжних напрямках від стихійних рухів і відрухів по селах і містах, розворушених революційними подіями та пропаґандою.

Як виглядав военний фронт у кількох рішальних моментах це може побачити читач із кількох карт, прикладених до книжки, виконаних модерною технікою, що дає наглядний образ кожночасної ситуації. Коли після них гляне він на останню, що зображує повстанчі орґанізації від Новокостянтинова аж по Миргород та Грушівку і від Радомисля по Тираспіль та Херсон зрозуміє, з яким сливким елементом мали до діла наші полководці і ті, що на підставі военних тимчасових успіхів робили висновки про загальний стан нашого фронту.

Історик „Зимового походу" О. Доценко точніше змальовувати поодинокі. його етапи від хвилини, коли українська наддніпрянська армія опинилась у листопаді 1919 р. приблизно в районі Ярмолинці-Проскурів-Старокостянтинів. Це малюнок головно військовий, так мовити: стратеґічний; в його основу лягли загально-военні дані, накази до армії УНР., оперативні, розвідочні та політичні звіти, звідомлення і листи урядових, цивільних і військових осіб, усякі документи та досі вже видані праці. Автор розташовує перед нашими очима рідні полки та орґанізації, накреслює ворожий фронт і дає слово командантам, що вели війну з ворогом, розяснюючи, чому вони зупинялись на таких плянах і постановах. Провідники цієї боротьби рахувались із тими даними, які мали: реальними, що творили їх оборонну силу і уявленими інформаціями про операції ворожих військ і настроїв серед населення. Нема тут місця на критику плянів і рішень, ще менше на критику даних, які мали провідники, що взялись за таке-то діло. Воювали ті, що вважали боротьбу в таких обставинах за свій патріотичний обовязок, вели її ті, яких енерґія, орґанізаційний хист або припадок висунули на таке-то становище.

З величезної скількости комунікатів, листів, звітів і наказів бачимо, яку велику ролю грали чутки, здогади та революційні ферменти, що захоплювали навіть отаманів. Уряд не міг віддтримувати постійного звязку з армією, політичні діячі, що всі надії покладали на армію приймали часто свої сподівання за загальний настрій. Із загальної картини розпорошеної, наче розстрільна серед партизанських висококів, залишається одно безсумнівне враження: величезного запасу енерґії, що розтрачувався у несподіваних поривах, нескоординованих, незапланованих в одному напрямку, для одної мети.

„Армія за час „Зимового походу" зробила до 2500 верстов за 180 днів і мало коли відпочивала від переходів та боїв". Воювала вона серед найбільше несприятливих обставин, аж до хвилини, коли недостача харчів, муніції, одягів і повне виснаження приневолило її відступати рівномірно, без остраху. Програючи вела вона прикладом своєї боротьби працю національного і політичного освідомлення серед населення.

Галичанина може вражати в цьому описі хіба термін „зрада" у відношенні до галицької армії, що перейшла на бік Денікіна: ми висловлюємось делікатніше — кажучи про „сепаратний мир" або „desintèressement" наших наддніпрянських земляків. Автор на приватний закит щодо такого вислову пояснив, що вжив його ще в 1921 р., коли написав цю працю, тільки як „термінус технікус", що на жаль досі чомусь тиняється по нашій військовій літературі. Це один із тих сумних відгуків наших военних непорозумінь, що не дали нам змоги йти суцільним фронтом не тільки у „Зимовому поході".

м. р.

Знущання над ученицями.

(РО). З Харкова повідомляють про такий нечуваний випадок у школі: Директор одної зі шкіл рішив перевести обичаєві досліди між ученицями вищих кляс. І дійсно 4. квітня ц. р. лікар у присутности директора перевів такі досліди між 53 ученицями. Цей факт доказує про культурний рівень самого директора та інших представників большевицьких орґанізацій. Районові представники цілих два тижні не могли рішитись, як слід зареаґувати на „ініціятиву" директора. Вкінці 8. травня президія районового виконавчого комітету рішила арештувати директора і лікаря.

Болдуїн премієром В. Британії?

ЛЬОНДОН, 21. 5. ПАТ. Вчорашня авдієнція віцепрем'єра Болдуїна у короля, до якої прийшло після авдієнцій, що їх останніми днями мав Мекдональд, Томас і Іден, каже вірити нинішній англійській пресі, що реконструкція кабінету дуже близька. Як її дату часописи подають парляментарну перерву з нагоди Зелених Свят.

Часописи вже тепер погоджуються щодо того, що Болдуїн буде премієром, а Мекдональд останеться в кабінеті на місці Болдуїна та що уступлять міністри внутрішніх справ, летунства, здоровля та справ Шотляндії. Колиб уступив Саймон зі становища міністра закордонних справ, то найправдоподібнішим кандидатом на це становище був би й далі мін. Іден.

ПО ШИРОКОМУ СВІТІ.

— През. Рузвельт відмовився перед Палатою Репрезентантів зревідувати своє неґативне відношення до підмог для колишніх військових і заявив, що в середу особисто у Палаті умотивує своє становище.

— Абісинський цісар вислав до генерального секретаря Ліґи Націй телеграму, в якій обвинувачує Італію, що вона збирає війська на кордоні Абісинії під фальшивою покришкою оборонних ділань, а на ділі погрожує Абісинії, щоб вимусити репарації за шкоди, яких Абісинія ніколи Італії не заподіяла. Цісар обвинувачує Італію теж за те, що не хотіла полагодити спору перед безсторонньою комісією.

— Нині в год. 17.15 виїхав з Варшави дотеперішній французький амбасадор Жіль Лярош з жінкою. Відїзджаючого прощали на двірці амб. Бек з жінкою, члени дипльоматичного корпусу під проводом нунція Мармаджія, дир. дипл. протоколу Ромер, дир. кабінету міністра Лубєнський, воєвода Ярошевич, члени французької амбасади і кольонії та представники французьких інституцій. Жінці п. Ляроша вручили квіти.

— Бельґійський мін. національної оборони Девеза виголосив у Мо промову, яку політичні кола пояснюють як доказ, що міністер думає продовжити час військової служби до 18 місяців.

— В часі останніх виливів у стейті Оклягома і Тексас утопилося 18 осіб. Втрати які заподіяла повінь, доходять до 3 мілонів долярів.

— Премієр Манджу-Ко подався до димісії з причини злого стану здоровля. Цісар призначив премієром ґен. Чан-Чін-Вея.

— З Неаполю відплив до Сомалії черговий транспорт 5.000 вояків артилеристів з военним матеріялом.

— Уряд Злучених Держав заборонив привозити чужі срібні монети до Злучених Держав без окремого дозволу.

Що скажете на ті цікаві відомости?

У „Деннику розпоряджень м. Львова з 15. V. ц. р. находимо такі цікаві відомости:

„Заведення контролі поживи і предметів ужитку виконало в квітні ц. р. 1.437 аналіз, з чого 159 зразків (понад 10 прц.!) піддало в сумнів.

З 465 зразків молока, 6 мало додаток води від 13 до 40 прц. (!), 14 було збираних.

Особливо зле представляється якість масла. Переведено аналізу 292 зразків, з яких фальшованих було 121, себто понад 40 прц. (!!). Велику скількість фальшованого масла довозили з провінції. Праця контрольних органів, щоби виловити доставців — не була легка. Треба було виходити вже в 5-ій год. рано на рогачки, щоби контролювати приїзжих. Часто траплялося, що групи хлопчаків, запримітивши контролю, обступали віз і забирали бльоки фальшованого масла. Одначе все таки вдалося переловити кілька разів цілі транспорти фальшованого масла. Також переловлено кілька селянок, що розносили фальшоване масло“

По прочитанню цього офіціяльного звідомлення, мимоволі насувається питання: А скільки то транспортів фальшивого масла й інших молочних пордуктів взагалі вміє скритися перед чуйністю — між іншим не все задовільною — контрольних чинників? Вониж самі признають у своєму звідомленні, що праця вислідження фальшування не легка. Тому сміло можна твердити, що подані числа фальшувань є лише зникаючою частиною тих зловживань, які в першу чергу дошкульно бють по кишені й, що гірше, здоровлю наївного консумента.

Найвищий час, щоби консумент для свого гроша, а ще більше здоровля купував набіл і його перетвори тільки у відомій фірмі, яка має змогу ґарантувати за якість і нефальшованість продукту. У нас — як всім відомо — таким підприємством є „Маслосоюз“. А висновок — аж на то ясний і простий!

—o—

До Берези Картуської.

До Берези Картуської вивезли зі Стрия вдруге Володимира Тимчина, який недавно вернувся з концентраційного табору.

На днях перевела поліція у Городку ревізію в помешканні Романа Стеця, студента прав і секретаря філії „Просвіти“, після чого його арештувала і вивезла до табору в Березі Картуській

Перед інфляцією у Німеччині.

БЕРЛІН, 21. 5. ПАТ. Німецька преса пише, що „Дойче Гольдеконтобанк“ рішив випустити папери, які Державний Банк пустить в обіг між фінансові установи і банки. Ці бони будуть важні на три місяці. Емісію цих паперів мотивують великою пливкістю, яка буцімто панує на німецькім грошевім ринку.

ПАРИЖ, 21. 5. ПАТ. Авас повідомляє з Берліна: Німецькі фінансові кола вважають рішення видавати нові інвестиційні бони першим кроком до явної інфляції у Німеччині.

—o—

Спроба підпалити корабель „Нормандія“.

ПАРИЖ, 21. 5. ПАТ. „Парі Міді“ повідомляє, що на чердаку корабля „Нормандія“ арештували двох робітників малярів, які втікали з тоалети, де найшли горіючу бляшанку з бензиною. З поспіхом переведене слідство каже здогадуватися, що робітники замкнулись до тоалети, щоб викурити папіроску і через неосторожність кинули недокурки на розлиту бензину.

—o—

Карна експедиція японських військ.

ТОКІО, 21. 5. ПАТ. Сильні відділи квантунської армії перейшли вчора китайський мур на захід від Пейпіну і ввійшли у здемілітаризовану смугу, щоб розбити неправильні війська ген. Сунга, які нараховують коло 1.000 людей. До Пейпіну і Токіо пішло повідомлення, що по скінченні карної експедиції відділи квантунської армії негайно покинуть заняту територію.

—o—

НОВИНКИ

— **ЖИВЕЦЬ „ЧЕРЧЕ“, пансіон-вілля „Надія“ відчинений від 20. травня.** 1589 1-8

— **Філія „Союзу Українок“** повідомляє, що в четвер 23. ц. м. в год. 18 підчас клюбових сходин у домівці при вул. Сикстуській 44 відбудеться реферат д-ра Лаврівського під заголовком „Евгеніка“. 1586

— **„Фортуна Нова“ і „19 §“.** Неправдою є будьто би „Фортуна Нова“ мала тільки 100 родів ріжних цукорків, помадок та інших солодощів, — зате правдою є, що „Нова Фортуна“ має їх більше, як 150 родів і має в пляні створити їх ще більше. 1587

— **Чотири артистки виступлять на „Інтимному Вечорі“**, який дає „Кооперативний Український Театр“ у Львові в пятницю в год. 7. веч. у салях „Бесіди“, а саме Л. Голіцинська, Л. Кривішька, М. Свірська і С. Стадникова. Вечір цей улаштовують з нагоди виздужання Л. Кривішької, що вперше після затяжної недуги, зломавши ногу на виставі „Святе полумя“ у Львові, виступить у Львові. Товаришки її взяли участь у цьому вечорі, щоб зазначити свою симпатію для недужої. На програму вечора складуться деклямації, мельодекдямації та співи. Зокрема виступить теж відомий гуморист П. Сорока, що заповідатиме поодинокі точки програми. Фортепяновий супровід узяв на себе Н. Нижанківський. Господинями на цьому вечорі будуть пані з клюбу „Нова Хата“, що приготують добірний буфет для гостей. Вечір матиме характер товариських сходин і повинен відбутись у погідній атмосфері. З огляду на невеликий льокаль і обмежене число місць треба раніше подбати за запрошення, які можна дістати в редакціях „Діла“, „Нового Часу“ і „Нової Хати“.

— **Звишка на збіжа.** Як повідомляє рільнича палата, на збіжевому ринку з причини вичерпання минулорічних запасів зазначилася звишка цін. Ціна жита піднеслася з 13.75 на 14.25 зол. за корець. Подорожіла теж пшениця. Без огляду на звишку цін збіжа хліб і булки не подорожіють і будуть удержані дотеперішні ціни.

— **Кари на шоферів і візників.** Городське староство у Львові веде дальше акцію проти шоферів і візників, що не держаться приписів про коловий рух. В останніх днях укарано 147 шоферів і 146 візників, задержано три самоходи, заквестіоновано двом шоферам право їзди, зроблено донесення проти 304 візників, що не мали табличок з адресами а 270 візників упімнено.

— **Самогубство майора.** При вул. св. Софії ч. 50. покінчив із життям ем. майор Іван Срочинський, стріливши собі в рот на очах жінки та дітей.

— **Хто виграв на льотерії?** В нинішнім тягненні держ. льотерії впали такі більші виграні: 10.000 зол. на ч. 54690 78952 95266 160248. 50.000 зол. на ч. 59037 80036 109612 144248 145375 158426. 2.000 зол. на ч. 1498 17115 24449 30527 31949 35304 26619 28548 52065 95587 103017 112166 120541 123324 123499 174138 178044 184933. 1000 зол. на ч. 408 14310 17289 18732 21750 25106 35750 58467 67336 67545 69585 70789 72172 73533 78437 83551 90823 92907 94730 102072 111189 112291 124685 128140 132594 135845 140579 140936 141627 141950 146751 155395 155768 162088 162764 171999 173129 176797 178849. По Павзі: 50.000 зол на ч. 109975 143170 145941 176114. 10.000 зол. на ч. 19244 141356. 5.000 зол. на ч. 31276 35475 35874 101419 149264. 2000 зол. на ч. 3313 4796 7709 23937 84015 91660 998121 103959 118034 130936 136030 146671 158274 78424 179140. 1000 зол.зол. на ч. 650 6740 18676 21752 23864 28558 31621 85881 88008 90969 92568 93056 104540 106005 106818 113479 119849 124018 125189 125240 138320 150882 158330 163980 175868 181364.

— **Ошуканець з докторатом.** В окружному суді у Львові відбулася розправа проти 47-літнього доктора фільософії, Болеслава Нича, за те, що з 1933 р. набув у невислідженних злодіїв девять фотографічних апаратів, украдених у склепі, та біжутерію вкрадену у слідчого судді Льорбера в Тернополі. Крім того акт обвинувачення закинув йому, що у Вильні, представившись за професора університету, д-ра Серпінського, купив у ювилера перстень вартости 1.300 зол., заплативши готівкою 300 зол., а на решту виставив сфальшований вексель. Після переведеної розправи трибунал засудив д-ра Нича на рік вязниці, 600 зол. гривни і втрату громадянських прав на 5 літ.

— **Аргентинські еміграційні ошуканці.** В Буенос Айрес збанкротувало подорожне бюро „European Express Line“, в якому багато свояків кандидатів на емігрантів з Польщі закупило корабельні карти для своїх земляків і вплатили гроші, звязані з переїздом. Всі ті гроші пропали, бо показалося, що збанкротоване товариство було в руках міжнародніх еміграційних ошуканців. Всіх арештовано.

— **Градова буря** перетягла над грубешівським повітом на Холмщині і наробила великого знищення в полях і селянських загородах. На полях Жукова і сусідних громад град знищив жито на 60 проц. В Анусині вдарив грім, при чому згоріло кілька загород. Громи викликали пожежі також в Жукові, Мельнику і Модрині. Страти великі.

— **Душогубство в лісі.** Доходження в справі трупа молодої жінки, знайденого в лісі коло Борислава, викрило, що вбитою є 21-літна Олена Верещинська, служниця, родом з Павлосьової пов. Ярослав. У звязку з тим арештовано 21-літного шевця Йосифа Немеца з Павлосьової, що удержував з Верещинською любовні зносини і рішив її позбутися. Він намовив дівчину виїхати до Борислава, де мала дістати посаду, після чого мали обоє побратися. Врадувана Олена вийняла з каси ощадности своїх 150 зол. і виїхала з Немецом до Борислава. Тут він її завів до мразницького ліса і замордував, відрізавши їй бритвою голову. Опісля забрав їй 80 зол., які нещасна ще мала і заволік трупа в яругу та прикрив хворостом. Арештований признався до всього. З Верещинською познайомився тому 6 років. Коли він вернувся з війська і дівчина зажадала від нього, щоби з нею оженився, інакше його вбе, він рішив її позбутися. Свій плян виконав 6. травня ц. р., тиждень перед знайденням тіла. Крім Немеца арештовано також його спільників з того самого села Владислава Томашевського, що дав йому бритву і 22-літну Янину Лозінську, нову приятельку Немеца, яка теж намовляла його до злочину, щоби позбутися суперниці.

— **Вигинули вівці.** Наслідком студені та снігів згинуло на Гуцульщині на полонині Зброди 150 овець.

— **„Ґазета Варшавска“ перестала виходити.** У вівторок 21. травня ц. р. уже не вийшла „Ґазета Варшавска“. Зате н вулицях Варшави роздавали летючки від видавництва „Ґазети Варшавскої“ з повідомленням, що часопис перестає виходити в найближчому часі з незалежних від в-ва причин. Замість неї виходитиме новий часопис.

— **Небіжка ожила.** В селі Паментово тухольського повіту хорувала жінка одного господаря і врешті перестала давати знаки життя. Родина поклала її в домовину і почала ладитись до похорону. Одночасно приготовляли приняття для гостей. Як страшенно зжахнувся один з домівників, коли увійшов до кімнати, де находилася

небіжка, і побачив, що вона сидить і плаче. Сказала, що вона почувається добре та є зовсім здорова.

— **Дорогі овочі.** Варшавські овочарні продають уже інспектові полуниці по 18 зол. за кільо.

— **Грім спалив фабрику.** У ткальну фабрику в Мишкові пов. Заверце вдарив грім і спричинив пожежу, що знищила машини вартости 300.000 золотих.

— **Радіо в часі бурі.** Бурю можна пояснити метеорольогічно як сполуку холодної маси повітря з повітрям теплим. Тепле й вогке повітря підноситься і охолоджується, виділюючи при тому зі себе водяну пару. Підчас швидкого підйому в гору течії повітря, великі краплі дощу розприскуються на краплі ріжних розмірів і вдаряючи одна об одну, падуть на землю. При розпершеннях малих крапель з великими повстають електричні ладунки, тобто електричний струм у топосфері. Поверхня землі набирає додатній ладунок у відношенні до літаючих у повітрі крапель з відемними ладунками. Коли в якомусь місці напруження поля зросте до критичної вартости 3 міліонів вольт на метер, тоді наступають самочинні виладовування електричної енергії. Повітря сильно йонізується і наступає явище освітлення (лискавка). Електричність пробіжить здовж дороги лискавки у формі осциляцій, перебігаючи дорогу туди і назад, як в антені висильної стації, або виступає наштовх струму в окресленому напрямку, який швидко зростає, а потім поволі зменшується. Напруження струму лискавки виносить коло 20.000 ампер, а час його тривання 0,001 до 0,01 секунди, тому ділання його є дуже велике. Не будемо зупинятися над тим, що станеться, коли лискавка вдарить в антену, але слід обговорити, який може мати вплив, коли вдарить близько від антени. В такім випадку ділання лискавки буде відповідати діланню антени висильної стації з колосальною енергією, то значить, що напруження індуковані в відбірній антені будуть перевищувати напруження, що походять від найсильніших висильних стацій. Залучений відбірник, без забезпечення антени наражується на страшні наслідки бурі. Струм, індукований лискавкою, не пройде крізь цівки відбірника, але попливе просто до землі, нищучи по дорозі проводи і лямпи. У відбірних антенах напруження індукованого лискавкою струму виносить 20—30 ампер, в наслідком чого може наступити запалення легкозапальних матеріялів, що знаходяться недалеко, а крім того пораження радіослухача при відбірнику. Забезпечення перед загрожуючою небезпекою творять ріжні відміни антенових перехоронів, коби тільки вони були правильно зроблені і закладені. Провід уземлюючий повинен бути короткий і творити просту лінію (без заломань). Найкраще підчас бурі відлучити від радіоапарату антену і уземлення. Добра зовнішня антена помагає систематичному розладуванню атмосферичних напружень, поки вони успіють зробитися небезпечними. Зате помилковою є думка, що антена зовнішня може причинитися до притягнення лискавки. Крім зазначених забурень, сильними перешкодами в радіовому відборі є магнетичні бурі, яких поява є тісно звязана з появою соняшних плям. Як з того виходить, атмосферичні забурення розходяться так само, як хвилі висильних стацій у просторі. Тому вони входять через антени до наших відбірників. Атмосферичні забурення показуються в голосниках як шум, тріск і гудіння. Вони можуть виступати з такою силою, що заглушують навіть відбір сильної місцевої стації. Зимою атмосферичні забурення є значно слабші і тому радіостації, яких цілком не чути літом, чуємо часто і голосно зимою. Для цього власне в осінніх часах висильні радіостації збільшують свою силу до кількадесяти, а навіть до кількасот кільоватів у антені. Відомо є, що при великій силі відбору атмосферичні забурення не є так помітні, а навіть можуть бути в значній мірі зменшені ослабленням реакції (зворотного спряження). Теперішній рівень радіотехнічного знання не передбачує у близькому часі доброго і дешевого фільтра, який усунув би перешкоди у відборі, викликані атмосферичними забуреннями.

— **Недуга кол. німецького цісаря.** З Дорну надійшла до Берліна вістка, що колишній німецький цісар Вільгельм II. є поважно хорий. Покликано кількох славних лікарів із закордону. Членів дому Гогенцолернів, які перебувають у Німеччині, повідомлено, що недуга Вільгельма є смертельна.

— **Еспанський екскороль розводиться.** В закордонній пресі появилася вістка, що колишній еспанський король Альфонс XIII. розводиться зі своєю жінкою. Для вияснення справи слід пригадати, що він уродився пів року після смерти свого батька, в травні 1886 р., отже має тепер 49 літ. Королем був проголошений зараз після уродження, спершу під опікою своєї матери Марії Христини (австрійської архикнягині), а самостійним від 1902 р. Оженився в 20-му році життя з 19-літною німецькою принцесою Еною Батенберґ. Походячи з протестантської княжої родини, вона перед вінчанням перейшла на католицизм. З цього подружя було шестеро дітей, одначе ніхто зі синів не мав здоровля. Другий з черги Жем прийшов на світ глухонімий. Два молодші його брати були також хоровиті. Але найстрашніша була доля найстаршого сина, наслідника престола Альфонса, що був обтяжений недугою гемофилії. Люди, що терплять на гемофілію, є вічними кандидатами до смерти. Кожна найлекша рана може стягнути на них смерть, бо нема способу затамувати кров. Наслідник еспанського престолу одідичив цю недугу по матері, що мала в своїй крові зародні цієї недуги. Її своячкою, з геського княжого дому (якого бічною лінією є Батенберґи), була Олександра, жінка останнього російського царя. Син її, царевич Олексій, був теж обтяжений гемофілією. Отже принцеси з дому Батенберґ-Гесен були немов розносительками тої страшної недуги. Відчував це важко останній еспанський король, якого сини унаслідили цю недугу по матері. Одначе як довго він панував в католицькій державі, не міг думати про розвід зі своєю жінкою. Колиж утратив престіл, рішив розвестися з Еною Батенберґ, щоби оженитися зі здоровою жінкою. Невже думає колись стати знову королем Еспанії і лишити здорового наслідника престолу? Над цим питанням міркує тепер увесь інтересований світ.

— **Ріжні вістки.** Фабрика ґазових масок в Едінбурзі виробляє складані ґазові маски, що даються носити в кишені. — В Почдамі під Берліном відкрито другу в Німеччині телевізійну висильну стацію, що надає трансмісії тричі в тижні — До ріки Уан-пу біля Шангаю впав американський літак, що віз членів американської господарської місії. Літак утонув, пасажири врятувалися.

— **Справлення помилки.** В 128 ч. „Діла" у статті ред. Зенона Пеленського п. з. **„На манівцях Паліївщини"** видруковано (у 2 стовпці 5 сторінки) помилково таке: „...повипускав довільно несуттеві місця тексту"... Має бути: „повипускав довільно **суттеві** місця тексту..."

З дороги життя.

КАЗКА ПРО КОХАННЯ.

Безнастанно говорив їй, що її любить над сонце, світ та життя і вічно кохатиме.

(А вона гадала, що це правда.)

І здавалося, що його кохання росло, прибирало на силі, коли вона в тайні сказала йому, яке батько обіцяв дати віно за нею.

(А він гадав, що це правда.)

Одружилися. А хоч батько не дав віно, говорили часто про вічність почувань та досмертну вірність.

(І обоє гадали, що це правда.)

Минуло кілька років подружого життя. Недобрі сусіди стали перешіптуватись, що вона шукає щастя поза домом.

(А він гадав, що це неправда.)

Та людська злоба таки засіяла в його душі зерна сумніву й підозріння; мучився, журився, вкінці загрозив їй, що її покине.

(А вона гадала, що це неправда.)

Сьогодні вже вони погодилися з життям і його химерами. Часом ще при людях говорять про вічність почувань та про досмертну вірність.

(При цьому всміхаються, бо обоє вже знають, що це неправда.)

Тиберій Горобець.

З кіна.

КІНО „АПОЛЬО": „НЕ ХОЧУ ЗНАТИ, ХТО ТИ".

Віденська фільма у головних ролях з Ліяною Гайд, Ґуставом Фреліхом і Секе Сакалем. Сюжет не дуже оригінальний, але вручно складений. Молодий ґраф, що не має засобів до життя, стає шофером. Але життя цього шофера встелене, коли не рожами, то бодай жіночими усмішками. Робить він дуже цікаву знайомість з багатою, гарною і молодою дівчиною. Кохання від першого погляду. Йде тільки боротьба з сумнівами: „справді шофер чи ні"? „Дон-Жуан чи щира душа". Дуже дотепно переплутані ролі льокая і пана, що помагають один одному. Подорож автом, човном, краєвиди... Є навіть дві сцени, які можна назвати кіновими знахідками: ті ситуаційні дрібниці, які потім ідуть по всіх фільмах. Сакаль — незрівняний у своїй природній креації. Музика Штольца має дуже приємні арії. Ліяна Гайд має голос.

Дописи.

ТЕРНОПІЛЬ.

З організації міщан. Під цю пору істнують у Тернополі три організації, що мають на меті гуртувати український міщанський елемент. Найстаршим є „Міщанське Брацтво", що істнує вже понад сорок літ, і в якому тепер головує д-р Степан Брикович. Давніше гуртувало воно загал міщан-рільників, домовласників, ремісників і купців і був час, що воно проявляло доволі значну культурну діяльність. Істнував при товаристві аматорський гурток, хор, були відчити і часті сходини членів, як довго товариством цікавилась місцева інтелігенція. „Міщанське Брацтво" з усіх українських установ має власну обширну салю, котру перед роком ще за головування будівничого і радного міста п. Андрія Фаленди розширено і відновлено. На жаль, товариське і культурне життя там тепер підковито підупало і зводиться майже виключно до адміністрації реальністю. В товаристві лишилися здебільша самі рільники-передміщани, елемент дуже тяжкий до якоїнебудь живішої організації поза церковними обходами, що ними керують осілі тут недавно о. о. Редемптористи. Усе, що було меткіше, покинуло „Міщанське Брацтво", залишаючи його малоповоротним і ще менше активним рільникам. Ремісники згуртувалися у „Зорі", а купці і промисловці у філії „Союзу Українських Купців і Промисловців" (голова п. Василь Волюх). Обі ті організації є тими, що на них головно опреться скріплення нашого міщанського елементу в Тернополі і дальший його правильний розвій.

СПОРТ.

РЕПРЕЗЕНТАЦІЯ ЛЬВОВА — Л. К. С.

Заповіджені на день 18. і 19. ц. м. дружинові ситківкові змагання між репрезентацією Львова і Львівським Клюбом Ситківкарів відбудуться у днях 25. і 26. ц. м. на токах при вул. Войтіха. Змагання ці становитимуть частину програми „Дня Українського Спортовця". Початок змагань в суботу 25. ц. м. в год. 15·30.

ФРАНЦІЯ — МАДЯРЩИНА 2 : 0.

ПАРИЖ, ПАТ. У присутності 30.000 видців репрезентація Франції перемогла репрезентацію Мадярщини грі в копаного мяча 2 : 0 (1 : 0).

Нові книжки й журнали.

Богдан Войнарович: СИМОН ПЕТЛЮРА (з нагоди 9-ої річниці трагічної його смерти), з передмовою Ол. Доценка. Львів. 1935. Накладом автора. Стор. 30, форм. 16-а.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Міський Театр.

Середа, 22. V. год. 7·30 веч. „Опера в кратку".

Четвер, 23. V. год. 7·30 веч. „Опера в кратку".

Театр Ріжнородностей.

Середа, 22. V. год. 7·30 веч. „Перша песа Фанні". Комедія, І. Б. Шова.

Четвер, 23. V. год. 7·30 веч. „Перша песа Фанні".

Кіна.

АДРІЯ: „Распутін — злий дух Росії".

АПОЛЬО: „Не хочу знати хто ти".

АТЛЯНТИК: „Дівчата в одностроях"

ВАНДА: „Історія гріху" і ревія.

ГРАЖИНА: „Проданий голос" — И. Шмідт.

КАСІНО: „Мужчини до вибору".

КОЛІСЕЙ: „Буря над Волгою" та ревія „Фукс шаліє".

КОПЕРНИК: „Баль у Савою" (Джіта Альпар, Гане Ярай).

МАРУСЕНЬКА: „Жид Зіс" (Конрад Файт).

МІРАЖ: „Схід сонця" та "Чібі" з відомою артисткою в Ф. Галь.

МУЗА: „Два гільтаї" (Флір і Фляп).

ПАКС: „Деревляні хрести".

ПАЛЯС: „Азбука кохання".

ПАН: „Молодий ліс".

РАЙ: „Світ сміється" (большевицька комедія).

СВІТ: „Нана", „Серце волоцюги".

СОНЦЕ: „Людина - малпа", ревія „100 відсотків для вас".

СТИЛЕВЕ: „Дама в Мулен Руж" і ревія „Гумор і темпо".

УТІХА: „Кровавий напад" і ревія.

ХИМЕРА: „Розсміяні очі" (Шерлі Темпль).

Закордонне радіо.

Середа, 22. травня 1935.

Відень (506,8) 12·00, 13·00, 22·10 Концерт, 17·30 Спів, 19·35 Хор, 20·15 Твори Едм. Айзлера, **Братислава** (298,8) 20·45 Спів, **Кошиці** (259,1) 17·00 Для Закарпаття, **Прага** (470,2) 10·15 Сальон. музика, 15·55 Військ. орх., **Париж** (1648) 12·45 Танк. музика, 20·15 Авд про Вікт. Гіго, **Берлін** (356,7) 14·15 Солісти, 22·30 Вагнерівські твори, **Франкфурт** (251) 13·15 Народні пісоньки, 16·00 Пісні Двожака, Пфіцнера, **Кельн** (455,9) 10·500 Суч. муз., спів, 14·15 Голяндська форт. музика, 16·00 Форт. тріо д-моль Аренського, 20·45 Сто літ танк. мельодії, 22·30 Легка муз., **Ляйпціг** (382,2) 20·45 „Марія Стюарт" траг. Шілера, **Мінхен** (405,4) 15·20 Шопенові твори, 16·10 Ґріґові пісні (Ліцепфер сопр.), **Будапешт** (550,5) 21·15 Оп. орх., 22·40 Танк. музика, **Мілянo** (221,1) 13·05, 17·05 Легка музика, 20·50 Концерт, **Рим** (420,8) 20·50 Сим. концерт.

Четвер, 23. травня 1935.

Відень (506,8) 14·00 Спів (Тіто Руфо, баритон), 17·30 Оп. арії (Ранцав, сопр.), 20·00 Концерт, **Братислава** (298,8) 19·35 „Італійка в Альжирі" оп. Росінія, **Кошиці** (259,1) 17·15 Циг. музика, 17·30 Для Закарпаття **(в муз. частині закарпат. нар. пісні)**, **Прага** (470,2) 10·15 Сальон. муз., 19·35 „Отельо" оп. Вердія, **Париж** (1648) 16·45 „Круки" песа Анрі Бекета, 21·45 Симф. концерт, **Білгород** (437,3) 13·15 Популярні мельодії, 20·00 Пісоньки, **Берлін** (356,7) 14·15 Легка музика, 16·00 Музика давніх днів, 16·30 Скрипка, **Кенігсвустергавзен** (1571) 16·00 Вес. пополудне, 18·15 Дівочий хор, **Кельн** (455,9) 12·00 Концерт, 16·00 Суч. музика, 19·00 Пісоньки, музика, 22·20 Оперетова музика, **Мінхен** (405,4) 10·15 Пісоньки, 16·10 Форт. ресітаЛь, **Будапешт** (550,5) 19·35 Спів, 22·00 Циг. музика, **Мілянo** (221,1) 11·30 Легка музика, 17·05 Вок. концерт, 20·50 Симф. концерт, **Рим** (420,8) 17·05 Солісти, 20·50 „Викрадення зі Сераю" оп. Моцарта.

Львівське радіо.

Середа, 22. травня 1935.

6·30 Ранішня авд., 7·00 Практ. вказівки, 8·00 Авд. для шкіл, 8·05 Авд. для новобранців, 11·57 Сигнал часу, 12·05 Гр. пл., 12·50 Хвилинка для жінок, 12·55 Полудн. денник, 13·05 Концерт, 13·55 Експорт, 15·35 Біржа, 15·45 Концерт орх., 16·30 Про жіночу справу, 16·45 Гр. пл., 17·05 Здобутки суч. зоольогії, 17·15 Суч. муз. для недовірків, (молодо-фр. музика), 17·50 Про книжку Поль Бартеля „Маршал Пілсудський", 18·00 Пісні (Мугуелі сопр.) в супр. форт., 18·30 Почт. техн скрипника, 18·40 Сільва ерум, мист. життя, 18·45 Гр. пл., 19·15 У Пулавах, 19·25, 19·29 Спорт. віст., 19·35 Гр. пл., 19·50 Акт. гутірка, 20·00 Оп. фрагмент, 20·15 Молодий поет. Львів марш. Пілсудському, 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 Шопенівський концерт, 21·30 Літ. хвилини, 21·40 Скр. концерт, 22·00 Реклям. концерт, 22·15 Хор. пісні, 22·35, 23·05 Танц. музика.

Четвер, 23. травня 1935.

6·30 Ранішня авд. 7·50 Практ. вказівки, 8·00 Авд. для шкіл, 8·05 Авд. для новобранців, 11·57 Сигнал часу, 12·03 Метеорольогічні вістки, 12·05 Давні поети (рецитації та пісоньки), 12·30 Муз.-вок. концерт; у перерві ок. 13·00 Хвилинка для жінок, Полудн. денник, 13·50 З ринку праці, 13·55 Експорт, 14·00 Гр. пл., 15·35 Біржа, 15·45 Гр. пл., 16·30 Гутірка у фр. мові, 16·45 Гр. пл., 17·00 Репортаж, 17·15 Сонати (скр., форт.), 17·50 Спорт. порадник, 18·00 Пісні в вик. Ол. Міхаловського, 18·15 Література та суспільна служба, 18·30 Листи від дітей, 18·40 Сільва рерум, мист. життя, 18·45 Пісні в вик. Ів. Гладого (тенор) в супр. форт., 19·15 „Бертран Русель — адміністратор світа" (фейл. Ст. Кавина), 19·25, 19·29 Спорт. вістки, 19·50 Акт. фейл., 20·00 Форт. ресітаЛь, 20·45 Веч. денник, 20·55 Як працюємо, 21·00 „Король Ст. Баторій", авд. К. Бронгчика, 21·30 Музика, 22·00 Реклям. концерт, 22·15, 23·05 Гр. пл.

БІРЖА.

ГРОШІ.

Долар у Львові у приватних оборотах 5·30—5·35 зол.

Нім. марка 1·86—1·88, фр. франки 34·90—35·00, шв. франки 171·50—171·85, фунти стерлінги 25·75—26·00, австр. шілінги 98·00—101, чеські корони 22·00—22·25, рум. леви 00·00—00·00, ліри 00·00—00·00.

Золото: Доляри 9·25—9·30, Франки фр. 34·80—35·60, Дукати 83·00—84·00, Корони 37·00—37·50, Рублі 4·75—4·85, 1 гр. зол. 5·924.

Срібло: Корони австр. 0·34, Рублі 1·50, Фльорени 0·85, 1 гр ср. 0·07—0·08.

Заставні листи.

4 1/2 проц. дол. Т. К. З. 43·00—44·00, 5 проц. дол. Б. Г. 51·50—53·50, 4 проц. Зол. Б. Г. 44·00—45·50, 4 1/2 проц. Зол. Б. Г. 47·00—48·50, 4 1/2 проц. Ком. Б. Кр. 52·00—53·50, 4 проц. Б. Г. К. 61·00—64·00, 4 1/2 проц. Б. Г. К. 62·00—65·00, 4 проц. позичка м. Львова 46·00—47·50.

Премійки.

Долярівки 52·00—53·50, Інвестиційна 104·00—107·50, Будівельна 42·00—44·00.

ЗБІЖЕ.

Ціни парітас Підволочиська льоко Львів

	від — до	від — до
Жито одноціле	15·25—15·50	17·25—17·50
Жито збірне	14·75—15·00	16·75—17·00
Ячмінь одноцілий	13·75—14·00	
Ячмінь на мливо	13·25—13·50	15·25—15·50
Овес од. незам.	18·00—18·50	20·00—20·50
Овес од. легко зам.	17·25—17·50	19·50—19·75
Овес од. легко зам.	16·75—17·00	19·00—19·25
Овес одноціл. зам.	16·50—16·75	18·75—19·00
Овес збірн. зам.	16·00—16·50	18·25—18·75
Кукурудза краєва	22·00—22·50	
Бобик	15·25—15·75	
Вика чорна	27·00—28·00	
Вика сіра	25·00—26·00	
Гречка на мливо	17·75—18·00	
Крупи гречані	31·00—33·00	
Просо краєве	20·00—21·00	
Мука пш. І. Б.		34·00—34·50
Мука пш. І. Ц.		32·50—33·00
Мука пш. І. Д.		31·00—31·50
Мука пш. І. Е.		30·00—31·50
Мука пш. ІІ. Ц.		28·50—29·00
Мука пш. ІІ. Д.		27·00—27·50
Мука пш. ІІ. Е.		26·00—26·50
Мука пш. ІІ. Ф.		25·00—25·50
Мука пш. ІІ. Г.		21·50—22·00
Мука пш. ІІІ. А.		17·00—17·50
Мука пш. ІІІ. Б.		13·00—13·50
Мука пш. разова		22·50—23·00
Мука житня І. кат. до 55%	24·00—24·50	28·25—28·75
Мука житня І. кат. до 65%	23·50—24·00	26·75—27·25
Мука житня ІІ. к. ситк. до 70%	15·25—15·75	17·75—18·25
Мука житня раз. до 95%	17·75—18·25	
Мука житня посл. понад 70%	14·00—14·50	
Висівки пшен. гр	9·00—9·50	
Висівки пшен. сер.	9·00—9·20	10·00—10·50
Висівки пш. міякі	9·75—10·25	
Крупи ячмінні гр.		25·00—26·00
Пенцак		25·00—26·00

Інші курси незмінені.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" повідомляє, що цін на масло не ставить в приводу вичікуючої тенденції; в дні 21. травня ц. р. кооперативам платив за:

	льоко Львів.
1 л. молока	0·15 зол.
1 л. сметани	0·70 „
1 к. яєць	2·25—2·30 „

Пастеризоване молоко з доставою до дому у Львові 1 літра 24 сот.

Тенденція на масло вичікуюча, на молоко і сметану слаба, на яйця сильна.

Маслосоюз повідомляє, що від 21. V. ц. р. платить своїм доставцям за 1 кг. живої ваги птиці, льоко подвіря птахомясарні „М. С." у Львові, (вул. Декерта ч. 4):

Курята від 40 дкг.	за 1 кг.	1·80 зол.
Мол. однор. кури 1. кл.	„	0·90 „
Старі кури „	„	0·80 „
Пантарки „	„	1·50 „

Птицю приймає в скількости визначеного приділу для кожного доставця.

Курята приймає покищо без приділу.

Когутів, качок, гусей, індичок та індиків з огляду на кінець сезону не приймає.

ОПОВІСТКИ.

Для голодних Яворівщини зложив п. Едв. Старецький 3 зол.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ОГОЛОШЕННЯ.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень	зол. 0.35
1 „ одношпальтовий в тексті і новинках	„ 0·60
„ на першій сторінці	„ 0·80

Дрібні оголошення від слова:

матримоніяльні і приват. кореспонденція по	зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п.	„ 0·10
шукаючі праці	„ 0·07

слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1	зол. 480·—
„ „ 1/2	„ 250·—
„ „ 1/4	„ 130·—
„ „ 1/8	„ 70·—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". В друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.